

Testing the Causal Model of Academic Engagement Based on Attitudes to Education and Future Career and Academic Self-Steem by Mediating of Academic Buoyancy in Female Students

Laleh Mehri¹, Saeed Bakhtiarpoor^{2*},
Zahra Eftekharsoadi², Rezvan Homaie²

1. Ph.D. Candidate, Department of Psychology, Faculty of Humanities Science, Ahvaz Branch, Islamic Azad University, Ahvaz, Iran.

2. Associate Professor, Department of Psychology, Faculty of Humanities Science, Ahvaz Branch, Islamic Azad University, Ahvaz, Iran.

Citation: Mehri, L., Bakhtiarpoor, S., Eftekharsoadi, Z., & Homaie, R. (2022). Testing the causal model of academic engagement based on attitudes to education and future career and academic self-steem by mediating of academic buoyancy in female students. *Journal of Woman and Culture*, 13(50), 61-75.

DOR: 20.1001.1.20088426.1400.13.50.5.7

ARTICLE INFO

Received: 29.08.2021

Accepted: 16.11.2021

Corresponding Author:

Saeed Bakhtiarpoor

Email:

saeedb81@yahoo.com

Keywords:

Academic engagement
Attitudes to education
and future career
Academic self-steem
Academic buoyancy

Abstract

The research was intended to examine the causal model of academic engagement based on attitudes to education and future career and academic self-steem by mediating of academic buoyancy in female Islamic Azad University students. The statistical population embraced all female students of Ahvaz Islamic Azad University in the academic year of 1398-99. The sample subsumed 299 female students whom were selected by convenient sampling procedure. The research was designed as descriptive of correlational type. To collect data Reeve "Academic Engagement Questionnaires" (2013), Attitudes to Education and Future Career Questionnaires of Hasanlu, Hassan Nejad & Khazaei Pool (2017), Academic Self-Steem Questionnaires of Nouri, Mirshah Jafari & Saadatmand (2015) and Samoelz "Academic Buoyancy Scale" (2004) were implemented. Path analysis method was applied to evaluate the proposed model. The results indicated that all the direct paths except the path of attitudes to education and future career to academic engagement were significant and the indirect paths via academic buoyancy to academic engagement were significant. The findings also showed that the proposed model had an optimum goodness of fit.

Extended abstract

Introduction: The goal of any educational system is the comprehensive growth and promotion of learners in the fields of cognition, emotion and emotion. Students, as future makers, are an important segment of society. Various factors affect the overall growth and development of students; however, one of the factors that can play a very effective role in improving their academic performance is academic engagement in educational activities. In fact, academic engagement is the most important predictor of learners' academic performance. Academic engagement is defined as the quality of the effort that students expend in purposeful educational activities to play a direct role in achieving the desired outcomes. It attracts students' attention when assignments have meaning and value and as a result, students use their energy to do homework and feel a sense of commitment. This sense of commitment makes students insist on completing homework and spend more time doing it. Therefore, attention and commitment are two important dimensions and have an interactive effect of academic engagement. Various factors are effective in the occurrence of academic conflict in students, among them, we can mention attitudes to education and future career. Undoubtedly, many individuals enter universities in order to find a better job or profession, or to increase their chances of employment. Students' positive attitude towards education and career future leads to increased academic self-esteem in them and these conditions will lead to more academic engagement in them. Academic self-esteem means a realistic attitude about academic and school efficiency and the basis of academic self-esteem is formed by the academic identity of each student. Behaviors that a person shows in different areas, shows how much the person knows or accepts herself/himself. The research was intended to examine the causal model of academic engagement based on attitudes to education and future career and academic self-esteem by mediating of academic buoyancy in female Islamic Azad University students.

Method: The statistical population embraced all female students of Ahvaz Islamic Azad University in the academic year of 1398-99. The sample subsumed 299 female students whom were selected by convenient sampling procedure. The research was designed as descriptive of correlational type. To collect data Reeve "Academic Engagement Questionnaires" (2013), Attitudes to Education and Future Career Questionnaires of Hasanlu, Hassan Nejad & Khazaei Pool (2017), Academic Self-Steem Questionnaires of Nouri, Mirshah Jafari & Saadatmand (2015) and Samoelz "Academic Buoyancy Scale" (2004) were implemented. Path analysis method was applied to evaluate the proposed model.

Results: The results indicated that all the direct paths except the path of attitudes to education and future career to academic engagement were significant and the indirect paths via academic buoyancy to academic engagement were significant. The findings also showed that the proposed model had an optimum goodness of fit.

Conclusions: This can be deduced from the explanation of the present findings that students who engage in the academic activities have a lot of attention and commitment; because they value homework and activities related to the lessons. On the other hand, attitudes toward education and career prospects in students, especially female students, have a significant impact on their academic buoyancy and this factor will also affect the

academic engagement. Students may not prioritize issues that have no personal value to them; because they value doing homework or activities that lead to more learning and be able to use them in the future. Students show perseverance and effort when engaging in assignments or activities, even in the absence of an academic or career perspective; while obedient students only pay attention to homework and the level of such attention in them fluctuates and may decrease. Commitment is created only through personal meanings and values. Therefore, it can be said that academic buoyancy plays a good mediating role in the relationship between attitudes toward education and career prospects with academic engagement. Academic self-esteem is also related to academic engagement with the mediating role of academic buoyancy. In fact, academic self-esteem increases academic buoyancy and academic achievement; in this way, students who have come to understand the intrinsic value will develop more cognitive engagement and will be more motivated and more successful. As a result, students' academic self-esteem and academic identity are important and have a significant impact on their motivation for progress. Self-esteem and belief in their ability and competence and having a sense of self-efficacy as a variable, can affect the rate of academic engagement, homework and academic activities, selection of educational goals, the amount of effort and type of cognitive strategies used by students.

Authors Contributions: Laleh Mehri: Overall framework design, content analysis, discussion, conclusion, final examination, corresponding author. Dr. Saeed Bakhtiarpoor: Collaboration in designing the general framework and conclusions, content editing, data analysis, final review. Dr. Zahra Eftekharsoadi and Dr. Rezvan Homaie: Reviewing and approving final version. This article is an excerpt from the dissertation of Laleh Mehri, a student of Psychology at Islamic Azad University-Ahvaz Branch, under the supervised by Dr. Dr. Saeed Bakhtiarpoor and the counseling advisory of Dr. Zahra Eftekharsoadi and Dr. Rezvan Homaie. All authors have investigated and validated the final edition of the paper.

Acknowledgments: Authors from all those who have been effective in completing this research with their critique and consultation; appreciate and thank.

Conflict of Interest: In this study, no conflict of interest was reported by the authors.

Funding: This study did not have financial benefits.

آزمون مدل علی درگیری تحصیلی بر اساس نگرش به تحصیل و آینده شغلی و خودباوری تحصیلی با میانجی گری پایداری تحصیلی در دانشجویان زن

لاله مهروی^۱، سعیدبختیارپور^{۲*}، زهرا افتخار سعادی^۲، رضوان همایی^۲

۱. دانشجوی دکتری گروه روان شناسی، دانشکده علوم انسانی، واحد اهواز، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، ایران.
۲. استادیار گروه روان شناسی، دانشکده علوم انسانی، واحد اهواز، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، ایران.

چکیده

هدف پژوهش حاضر آزمون مدل علی درگیری تحصیلی بر اساس نگرش به تحصیل و آینده شغلی و خودباوری تحصیلی با میانجی گری پایداری تحصیلی در دانشجویان زن بود. جامعه آماری شامل کلیه دانشجویان زن دانشگاه آزاد اسلامی اهواز در سال تحصیلی ۱۳۹۸-۹۹ بودند. از جامعه مذکور تعداد ۲۹۹ دانشجوی زن به روش نمونه گیری در دسترس به انتخاب شدند. طرح پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود. ابزارهای مورد استفاده پرسشنامه های درگیری تحصیلی ریو (۲۰۱۳)، نگرش به تحصیل و آینده شغلی حسنلو، حسن نژاد و خزائی پول (۱۳۹۶)، خودباوری تحصیلی نوری، جعفری و سعادت مند (۱۳۹۴) و مقیاس پایداری تحصیلی سامونلز (۲۰۰۴) بود. ارزیابی مدل پیشنهادی با استفاده از روش تحلیل مسیر انجام گرفت. نتایج نشان داد تمام مسیرهای مستقیم به جز مسیر نگرش به تحصیل و آینده شغلی با درگیری تحصیلی معنادار شدند و مسیرهای غیرمستقیم نیز از طریق پایداری تحصیلی با درگیری تحصیلی معنادار شدند. بر اساس نتایج این پژوهش، الگوی پیشنهادی از برآزش مطلوبی برخوردار بود.

کلیدواژگان: درگیری تحصیلی، نگرش به تحصیل و آینده شغلی، خودباوری تحصیلی، پایداری تحصیلی

مقدمه

هدف هر نظام آموزشی، رشد و ارتقاء همه جانبه یادگیرندگان در زمینه های شناختی، هیجانی و عاطفی است و دانشجویان به عنوان آینده سازان، قشر مهمی از جامعه محسوب می شوند. عوامل مختلفی در رشد و ترقی همه جانبه دانشجویان اثرگذار است با این حال یکی از عواملی که می تواند در ارتقاء سطح عملکرد تحصیلی آن ها نقش بسیار مؤثری ایفا کند، درگیری تحصیلی (academic engagement) در فعالیت های آموزشی است (Jack, 2016). درگیری بیانگر ورود فعال فرد به یک تکلیف یا فعالیت است و چارچوبی را برای درک نگرانی های آموزشی از قبیل ترک تحصیل در دوره دانشجویی فراهم می آورد (McKelvey & Zaring, 2018). در واقع، درگیری تحصیلی مهم ترین پیش بین عملکرد تحصیلی یادگیرندگان است. (Bugbee, Beck, Fryer & et al (2019). درگیری تحصیلی را به عنوان کیفیت تلاشی که دانشجویان صرف فعالیت های هدفمند آموزشی می کنند تا به صورت مستقیم در دستیابی به نتایج مطلوب نقش داشته باشند تعریف کرده اند. هم چنین باید در نظر داشت

که دانشجویان در یادگیری درگیر نمی‌شوند بلکه آن‌ها در تکالیف، فعالیت‌ها و تجاربی درگیر می‌شوند که منجر به یادگیری می‌شود. از این‌رو کار اصلی نظام تربیتی که محصلین را تشویق کند تا منابع درونی خود (انرژی، وقت و توجه) را به روی تکالیف و فعالیت‌های درسی سرمایه‌گذاری کنند (Elsaesser, Gorman-Smith, Henry & et al., 2017). زمانی که تکالیف برای دانشجویان معنا و ارزش داشته باشند توجه آن‌ها را جلب می‌کند و در نتیجه دانشجویان انرژی خود را جهت انجام تکالیف به کار گرفته و نوعی تعهد احساس می‌کند. این احساس تعهد باعث می‌گردد که دانشجویان برای اتمام تکالیف پافشاری کرده و زمان بیشتری را صرف انجام آن کنند. لذا توجه و تعهد دو بُعد مهم و دارای تأثیر متقابل از درگیری تحصیلی هستند (Cornell, Shukla & Konold, 2016). (Closson & Boutilier, 2017). سه نوع درگیری را شناسایی کردند، درگیری رفتاری، درگیری هیجانی و درگیری شناختی. درگیری رفتاری مشابه مفهوم مشارکت است. مشارکت، درگیری در فعالیت‌های فوق برنامه، اجتماعی و تحصیلی است. درگیری هیجانی، شامل واکنش‌های مثبت و منفی به استاد و همکلاسی‌ها، تحصیل و دانشگاه است. درگیری هیجانی مشابه مفهوم سازمان است و بر تمایل به انجام کار تأثیر می‌گذارد. درگیری شناختی مشابه مفهوم نیرو گذاری است. نیرو گذاری، فکر ورزی تمایل را با اعمال تلاش مورد نیاز برای درک ایده‌های پیچیده و تسلط بر مهارت‌های دشوار یکپارچه می‌کند. پژوهش‌های متعددی نشان دادند که هرچه بیشتر فراگیران از نظر شناختی درگیر تکلیف یادگیری شوند، می‌توان به دستیابی به اهداف هیجانی، انگیزشی و نیز رفتاری اهتمام داشت (Johnson & Stage, 2018).

عوامل مختلفی در بروز درگیری تحصیلی در دانشجویان مؤثرند، که از آن جمله می‌توان به نگرش به تحصیل و آینده شغلی (attitudes to education and future career) اشاره داشت. بدون تردید، افراد بسیاری برای آن که بتوانند شغل و حرفه مناسب‌تری پیدا کنند، یا برای اینکه احتمال اشتغال‌شان افزایش یابد، به دانشگاه‌ها وارد می‌شوند. از آن جایی که هدف هر نظام آموزشی، تربیت متخصص جهت واگذاری مسئولیت‌ها به افراد فارغ التحصیل می‌باشد (Malmström & Öqvist, 2018)، به این ترتیب، از راه‌های رسیدن به این هدف آن است که افراد با علاقه و انگیزه بالا و به‌صورت آگاهانه رشته مورد نظر خود را انتخاب کنند و لازمه پدید آمدن این انگیزه در دانشجویان، داشتن نگرش و تصور مناسب نسبت به رشته و آینده شغلی آن‌ها می‌باشد. این نگرش مثبت فرد نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی خود، علاوه بر اینکه سبب ایجاد رضایت شغلی و موفقیت می‌شود، می‌تواند موجب ترقی و پیشرفت جامعه‌ای که در آن خدمت می‌کند نیز شود (Kang, Hense, Scheersoi & Keinonen, 2019). نتایج Mokgwathi & Graham (2019) و (2019) Hadjar & Niedermoser نشان دادند، بین نگرش به تحصیل و آینده شغلی و موفقیت با سخت‌کوشی و درگیری تحصیلی در دانشجویان رابطه وجود دارد.

نگرش مثبت دانشجویان به تحصیل و آینده شغلی، به افزایش خودباوری تحصیلی (academic self-esteem) در آن‌ها منجر می‌شود و این شرایط موجب درگیری تحصیلی بیشتر در آن‌ها خواهد شد. خودباوری تحصیلی، به معنای نگرش واقع‌بینانه درباره کارآمدی تحصیلی و آموزشی است و اساس خودباوری تحصیلی را هویت تحصیلی هر دانشجو شکل می‌دهد (Jirdehi, Asgari, Tabari & et al., 2018). رفتارهایی که فرد از خود در زمینه‌های مختلف نشان می‌دهد، نشان‌دهنده این است که فرد چه میزان خود را می‌شناسد و یا می‌پذیرد (Veas, Gilar-Corbi & Miñano, 2016). در پژوهش‌های جداگانه‌ای مشخص شد در پیش‌بینی درگیری تحصیلی عواملی مانند خودکارآمدی (Roštami, Talepasand & Rahimian Bogar, 2017)، پیشرفت تحصیلی (Rezaei, Hosseini Manesh, Makond Hosseini & Akbari Balotbangan, 2014)، خودکارآمدی تحصیلی (Cross, Marchand, Medina, Villafuerte & Rivas-Drake, 2019) مؤثر بوده‌اند. همچنین در تحقیقاتی مشخص شده که عواملی مانند عملکرد تحصیلی (Mafra, Divaris, Herrera-López & Heft, 2019)، ویژگی‌های شخصیتی (Stajkovic, Bandura, Locke, Lee & Sergent, 2018)، پایستگی تحصیلی (Riahi, Mohammadi & Malekitabar, 2014)، عزت‌نفس (Topçu & Leana-Taşçılar, 2018) و انگیزه (Sharma & Sharma, 2018) در پیش‌بینی درگیری

تحصیلی نقش مهمی ایفا می کردند.

عامل مهمی که هم بر نگرش به تحصیل و آینده شغلی و هم خودباوری تحصیلی در دانشجویان اثر گذاشته و منجر به افزایش درگیری تحصیلی در آن‌ها می‌شود، پایداری تحصیلی است. جهت‌گیری پایداری تحصیلی به سمت فرایندهای مثبت در زندگی تحصیلی و تقویت سلامت روانی دانشجو است (Ver-rier, Johnson & Reidy, 2018) از این نگاه، پایداری تحصیلی به توانایی دانشجو در غلبه بر مشکلات، موانع و چالش‌هایی که در زندگی روزمره تحصیلی بیشتر دانشجویان به طور معمول رخ می‌دهد مانند نمره‌های پایین، فشار امتحان، تکالیف مشکل و بازخوردهای منفی در ارتباط استاد و دانشجو، رقابت و از دست دادن انگیزه، اشاره دارد (Yu, Martin, Hou & et al., 2019). پایداری به مجادلاتی که دانشجویان یا استرس‌های روزمره دارند مرتبط است، در واقع پایداری روی پاسخ فرد به چالش‌های روزمره متمرکز شده است (Martin & Burns, 2019). نتایج پژوهش (Shakermi, Sadeghi & Ghadampour, 2017) نشان داد بین پایداری تحصیلی و درگیری تحصیلی رابطه وجود دارد.

به‌طور کلی، درگیری تحصیلی در محیط‌های آموزشی به رفتارهایی اشاره دارد که منجر به یادگیری و پیشرفت در یادگیرندگان می‌شود. دانشجویانی که برای یادگیری مبحثی برانگیخته می‌شوند، این آمادگی را پیدا می‌کنند تا به فعالیت‌هایی بپردازند که به یادگیری آن‌ها کمک می‌کند. در نقطه مقابل، دانشجویان بی‌انگیزه برای یادگیری، در تلاش‌های یادگیری خود نظام‌مند عمل نکرده، آن‌ها ممکن است در حین تدریس کلاسی بی‌توجه باشند، فاقد سازمان بوده و حتی مطالب درسی را مرور و تکرار نکنند (Man-tasiah & Yusri, 2018). با توجه به اهمیت و نقش اساسی دانشجویان در پیشرفت جامعه و با توجه به مشکلات و مسائل مختلفی که دانشجویان در محیط آموزشی با آن‌ها مواجه هستند، لزوم برنامه‌ریزی برای رفع بی‌انگیزگی و عدم خودباوری آن‌ها احساس می‌شود. به این ترتیب، هدف پژوهش آزمون مدل علی درگیری تحصیلی بر اساس نگرش به تحصیل و آینده‌شغلی و خودباوری تحصیلی با میانجی‌گری پایداری تحصیلی در دانشجویان زن دانشگاه آزاد اسلامی اهواز بود (نمودار ۱).

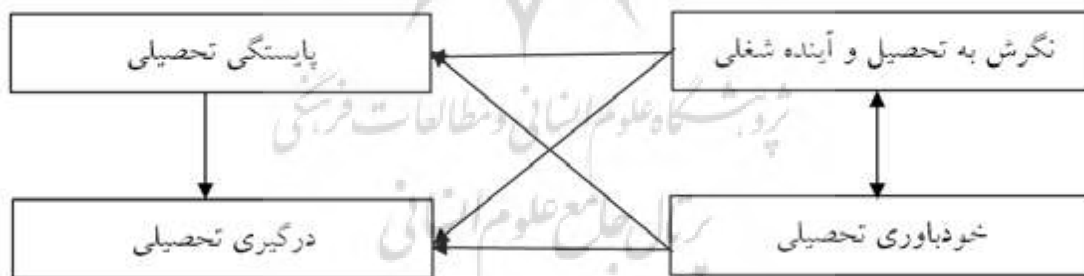

Figure 1. Initial model

روش

طرح پژوهش، جامعه آماری و روش نمونه‌گیری

طرح پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری شامل کلیه دانشجویان زن دانشگاه آزاد اسلامی اهواز در سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ بودند. با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس تعداد ۲۹۹ نفر به عنوان آزمودنی انتخاب و به پرسشنامه‌ها پاسخ دادند.

روش اجرا

پژوهشگر پس از کسب مجوزهای لازم و بعد از انتخاب آزمودنی‌ها، پرسشنامه‌های پژوهش برای پاسخ‌گویی

در اختیار آن‌ها قرار داد. تلاش شد که آزمونی‌ها به کل آن‌ها پاسخ دهند. پس از جمع‌آوری داده‌ها جهت بررسی روابط بین متغیرها و برآزش مدل مفهومی از ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل مسیر، از نرم افزار SPSS25 و AMOS25 استفاده شد.

ابزارسنجش

پرسشنامه درگیری تحصیلی (Academic Engagement Questionnaires): پرسشنامه درگیری تحصیلی توسط Reeve (2013) برای سنجش درگیری تحصیلی دانش آموزان و دانشجویان طراحی و تدوین شده است. این پرسشنامه دارای ۱۷ سوال و ۴ مولفه درگیری رفتاری و درگیری عاملی و درگیری شناختی و درگیری عاطفی می‌باشد و بر اساس طیف هفت گزینه ای لیکرت به سنجش درگیری تحصیلی می‌پردازد. هر سوال دارای ۷ امتیاز می‌باشد که بسیار موافقم امتیاز ۷ و بسیار مخالفم امتیاز ۱ را دارد. از مجموع نمره‌های همه گویه‌ها نمره کل درگیری تحصیلی برای آزمودنی به دست می‌آید. در پژوهش Ramezani & Khamsan (2017) روایی محتوایی و صوری و ملاکی این پرسشنامه مناسب ارزیابی شده است. ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شده در پژوهش Ramezani & Khamsan (2018) برای این پرسشنامه ۰/۹۲ برآورد شد. در پژوهش حاضر برای همسانی درونی پرسشنامه از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد که ضریب آلفای کل سوالات ۰/۸۶ به دست آمد.

پرسشنامه نگرش به تحصیل و آینده شغلی (Attitudes to Education and Future Career Questionnaires): پرسشنامه نگرش به تحصیل و آینده شغلی، که توسط Hasanlu, Hassan Nejad & Khazaei Pool (2017) برای سنجش نگرش به تحصیل و آینده شغلی دانشجویان طراحی و تدوین شده است. این پرسشنامه دارای ۱۵ سوال (۹ سؤال درباره رشته تحصیلی و ۶ سؤال درباره آینده شغلی) است و بر اساس طیف پنج گزینه‌ای لیکرت از کاملاً مخالفم: ۱ تا کاملاً موافقم: ۵ نمره گذاری می‌شود. بر این اساس نمره ۱۵ دارای کمترین رضایتمندی و نمره ۷۵ دارای بیشترین رضایت مندی و نگرش مثبت نسبت به تحصیل و آینده شغلی است. روایی صوری توسط ۱۰ دانشجو و روایی محتوای توسط ۱۰ استاد تأیید شد. ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شده در پژوهش Hasanlu, Hassan Nejad & Khazaei Pool (2017) برای این پرسشنامه ۰/۷۳ برآورد شد. در پژوهش حاضر برای همسانی درونی پرسشنامه از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد که ضریب آلفای کل سوالات ۰/۸۱ به دست آمد.

پرسشنامه خودباوری تحصیلی (Academic Self-Steem Questionnaires): پرسشنامه خودباوری تحصیلی توسط Nouri, Mirshah Jafari & Saadatmand (2015) با استفاده از مباحث خودباوری، خودکارآمدی، عزت نفس ساخته شده است. این پرسشنامه از ۲۱ سؤال تشکیل شده است و دارای مقیاس نمره گذاری لیکرت پنج درجه ای از ۱ تا ۵ می‌باشد. نمرات از ۲۱ تا ۱۰۵ در نوسان می‌باشند و نمره بالاتر آزمودنی‌ها در این پرسشنامه نشانگر خودباوری بیشتر دانش‌آموزان از نظر تحصیلی است. اعتبار پرسشنامه مورد تأیید چند نفر از اساتید گروه روان‌شناسی دانشگاه اصفهان قرار گرفته است. و پایایی پرسشنامه با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ برابر ۰/۸۰ به دست آمد. در پژوهش حاضر برای همسانی درونی پرسشنامه از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد که ضریب آلفای کل سوالات ۰/۸۷ به دست آمده است.

مقیاس پایداری تحصیلی (Academic Buoyancy Scale): این مقیاس توسط Samoelz (2004) ساخته شد و در دو مطالعه مناسب بودن آن تأیید شد. نسخه نهایی این مقیاس ۴۰ سوال و سه مؤلفه مهارت‌های ارتباطی، جهت‌گیری آینده و مسئله محور و مثبت‌نگری است که از شرکت کنندگان خواسته می‌شود تا میزان پایداری تحصیلی خود را بر روی یک مقیاس پنج درجه‌ای لیکرت از کاملاً مخالفم (۱) تا کاملاً موافقم (۵) درجه بندی کنند. از بین ۲۹ گویه، سوالات ۴، ۵، ۷، ۱۰، ۱۱، ۱۴، ۱۵، ۲۳، ۲۷، ۲۸ و ۲۹ دارای نمره گذاری معکوس می‌باشند. از جمع امتیازات سوالات، نمره کل مقیاس به دست می‌آید. مقیاس پایداری تحصیلی بعد از هنجاریابی در ایران توسط Soltanieh Nejad, Asiabi, Ahami & et al. (2013) از ۴۰ سوال به ۲۹ سوال کاهش یافت. در پژوهش Soltanieh Nejad & et al (2013) پایایی مقیاس در دو نمونه دانش‌آموزان و

دانشجویان به دست آمد که پایایی مولفه مهارت‌های ارتباطی در بین دانش‌آموزان و دانشجویان به ترتیب ۰/۷۷ و ۰/۷۶، پایایی مولفه جهت‌گیری آینده در بین دانش‌آموزان و دانشجویان به ترتیب ۰/۶۸ و ۰/۶۵ و پایایی مولفه مسئله محور و مثبت نگری در بین دانش‌آموزان و دانشجویان به ترتیب ۰/۶۳ و ۰/۶۲ بود. آنان هم چنین تأیید کردند که مقیاس از روایی مناسبی برخوردار است. در پژوهش حاضر برای همسانی درونی مقیاس از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد که ضریب آلفای کل سوالات ۰/۸۳ به دست آمد.

یافته‌ها

در این قسمت شاخص‌های توصیفی و ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش در جدول ۱ ارائه شده است.

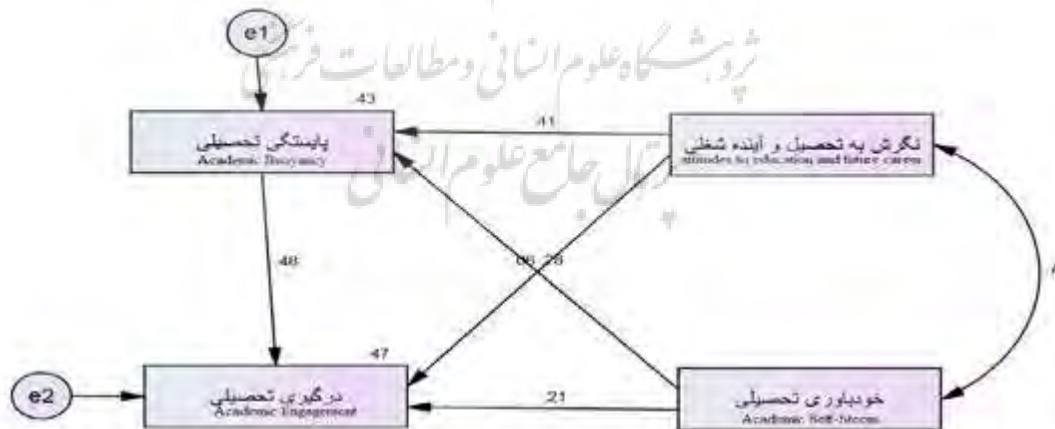
Table 1.

Mean, standard deviation and correlation matrix between research variables

Variables	Mean	Standard deviation	1	2	3	4
1. Academic Engagement	29.53	12.61	1			
2. Attitudes to education and future career	45.29	14.90	0.493**	1		
3. Academic Self-Steem	59.13	20.94	0.502**	0.384**	1	
4. Academic Buoyancy	11.59	4.76	0.457**	0.297**	0.305**	1

P<001/0 **

بر اساس جدول ۱ نتایج ضریب همبستگی پیرسون نشان داد که بین تمامی متغیرهای پژوهش در سطح $p < 0.001$ رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد. برای ارزیابی مدل پیشنهادی این پژوهش از روش تحلیل مسیر با استفاده از نرم‌افزار SPSS و AMOS ویراست ۲۵ استفاده شده است. مدل پیشنهادی اولیه‌ای جهت تبیین درگیری تحصیلی بر اساس نگرش به تحصیل و آینده شغلی، خودباوری تحصیلی و پایستگی تحصیلی به دست آمده است (نمودار ۲).

Figure 2. Initial model in standard mode

Table 2.

Goodness of fit of initial & final model

Modified final model	Initial Proposed Model	Goodness of fit
χ^2	0.780	0.000
Df	1	0
(df/χ)	0.780	-
P	0.377	-
CFI	1.00	0.98
RMSEA	0.001	0.600

با توجه به داده‌های جدول ۲ شاخص جذر برآورد واریانس خطای تقریب ($RMSEA=0/600$) نشان می‌دهد که مدل اولیه نیاز به اصلاح دارد. جهت اصلاح مدل، رابطه غیرمعنادار نگرش به تحصیل و آینده شغلی به درگیری تحصیلی حذف شد. مدل نهایی در نمودار ۲ آمده است. در مدل نهایی شاخص جذر برآورد واریانس خطای تقریب ($RMSEA=0/001$) بود که نشان‌دهنده برازش خوب مدل می‌باشد. مدل اصلاح شده در زیر آورده شده است.

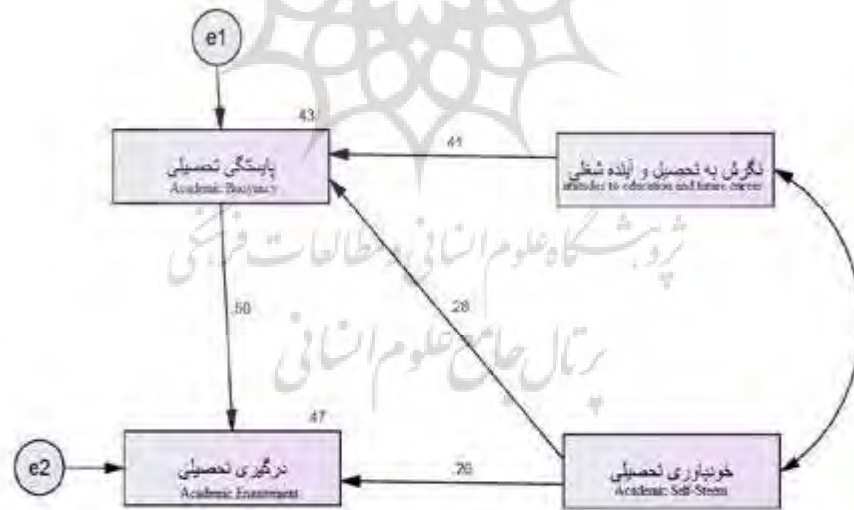

Figure3. The final model in standard mode

در ادامه یافته‌های مربوط به برآورد ضرایب مسیر برای بررسی فرضیه‌های مستقیم در جدول ۳ ارائه شده است.

Table 3.
Direct effects results of research variables for Initial mode & final model

path	final model			Initial mode		
	Path model	Standard path coefficients(β)	sig	Path model	Standard path coefficients (β)	sig
attitudes to education and future career to Academic Engagement	Direct	0.065	0.377	Direct	-	-
Academic Self-Steem to Academic Engagement	Direct	0.214	0.003	Direct	0.256	0.001
attitudes to education and future career to Academic Buoyancy	Direct	0.414	0.001	Direct	0.414	0.001
Academic Self-Steem to Academic Buoyancy	Direct	0.277	0.001	Direct	0.277	0.001
Academic Buoyancy to Academic Engagement	Direct	0.428	0.001	Direct	0.497	0.001

یافته‌های جدول ۳ نشان داد مسیر نگرش به تحصیل و آینده شغلی با درگیری تحصیلی در سطح $p < 0.05$ از لحاظ آماری معنی‌دار نبود و رابطه حذف شد. سایر مسیرهای مستقیم در سطح $p < 0.01$ از لحاظ آماری معنی‌دار بود. برای تعیین معنی‌داری روابط میانجی، از روش بوت استرپ استفاده شد. که نتایج در جدول ۴ گزارش شد.

Table 4.
Bootstrap test results for indirect and intermediate routes

Intermediate variable	Mediator variable	Property variable	final model		Initial mode	
			Significan	Bootstrap	Significan	Bootstrap
attitudes to education and future career	Academic Buoyancy	Academic Engagement	0.001	0.174	0.001	0.169
Academic Self-Steem	Academic Buoyancy	Academic Engagement	0.003	0.083	0.004	0.080

یافته‌های جدول ۴ نشان می‌دهد که بین نگرش به تحصیل و آینده شغلی با درگیری تحصیلی با نقش واسطه‌ای پابستگی تحصیلی از لحاظ آماری رابطه معنی‌داری وجود دارد.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف آزمون مدل ساختاری درگیری تحصیلی بر اساس نگرش به تحصیل و آینده شغلی و خودباوری تحصیلی: نقش میانجی‌گری پابستگی تحصیلی در دانشجویان زن دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز انجام شد. نتایج نشان داد تمام مسیرهای مستقیم بجز مسیر نگرش به تحصیل و آینده شغلی با درگیری تحصیلی معنا دار شدند. مسیرهای غیرمستقیم نیز از طریق پابستگی تحصیلی با درگیری تحصیلی

معنادار شدند. بر اساس نتایج این پژوهش، الگوی پیشنهادی از برآزش مطلوبی برخوردار است. بر این اساس یافته‌های حاضر با نتایج تحقیق پژوهش‌های (Roostami & et al. (2017) و هم‌چنین با تحقیق (Cross & et al. (2019) و از سوی دیگر با (Mokgwathi, Graham & Fraser (2019) همسو می‌باشد.

در تبیین یافته‌های حاضر می‌توان چنین استنباط کرد که؛ دانشجویانی که درگیر درس می‌شوند، توجه و تعهد زیادی دارند، زیرا برای انجام تکالیف و فعالیت‌های مربوط به درس ارزش قائل هستند. از طرفی، نگرش به تحصیل و آینده‌شغلی در دانشجویان بخصوص دانشجویان زن، تأثیر مهمی روی پایستگی تحصیلی آنها می‌گذارد و این عامل نیز روی درگیری تحصیلی اثرگذار خواهد بود. ممکن است دانشجویان مسائلی را که هیچ ارزش شخصی برای آنها ندارد، در اولویت یادگیری قرار ندهند چرا که آنها به انجام تکالیف یا فعالیت‌هایی ارزش می‌دهند که منجر به یادگیری بیشتر آنان می‌شود و در آینده بتوانند از آن‌ها استفاده کنند. دانشجویان در هنگام درگیر شدن در تکالیف یا فعالیت‌ها، حتی در غیاب چشم انداز تحصیلی یا شغلی، پایداری و تلاش از خود نشان می‌دهند، در حالی که دانشجویان مطیع و فرمانبردار فقط به تکلیف توجه می‌کنند و سطح این توجه در آنان در نوسان است و ممکن است کم شود. برای مثال وعده‌ی پاداش بیرونی با ارزش (نمره‌ی خوب، تأیید استاد، والدین و اطرافیان، مورد توجه اطرافیان بودن، فرصت برای بازی در یک تیم ورزشی و غیره) ممکن است موجب صرف انرژی بسیار زیادی شود، اما به درگیر شدن دانشجو با وظایف تحصیلی شان منجر نمی‌شود، زیرا چنین پاداش‌هایی فقط وسیله‌ای برای جلب توجه و صرف انرژی ضروری برای انجام تکالیف است، اما به محض حذف شدن پاداش بیرونی، توجه کاهش می‌یابد یا از بین می‌رود و فرد هیچ انرژی‌ای صرف نمی‌کند، زیرا خود تکلیف هیچ ارزش و جاذبه‌ای برای او ندارد. در واقع، توجه توسط پاداش بیرونی ایجاد و جلب می‌شود، اما تعهد فقط از طریق معناها و ارزش‌های شخصی ایجاد می‌شود. بنابراین می‌توان گفت، پایستگی تحصیلی به خوبی نقش واسطه‌ای را در رابطه بین نگرش به تحصیل و آینده‌شغلی با درگیری تحصیلی ایفا می‌کند (Alfonso & Yang, 2021). هم‌چنین، خودباوری تحصیلی با درگیری تحصیلی با نقش واسطه‌ای پایستگی تحصیلی رابطه دارد. در واقع خودباوری تحصیلی باعث افزایش پایستگی تحصیلی و پیشرفت تحصیلی می‌شود، به این ترتیب که دانشجویانی که به درک ارزش درونی رسیده‌اند، درگیری شناختی بیشتری در آنها ایجاد شده و انگیزه بالاتر و پیشرفت بیشتری نصیبشان می‌شود. صرف نظر از تفاوت‌های فردی در دانشجویان، آنها می‌بایست از ویژگی‌های مثبتی همچون اتکا به خود، ابتکار عمل، لذت در یادگیری، باور به فعال بودن نه منفعل بودن در یادگیری و رشد عقلانی بهره‌مند باشند. در نتیجه خودباوری تحصیلی و هویت تحصیلی در دانشجویان اهمیت و تأثیر بسزایی در انگیزش پیشرفت آنها دارد. علاوه بر ویژگی‌های فردی و هویت تحصیلی که بر خودباوری تحصیلی تأثیر دارند، خصوصیات و ویژگی‌های دانشگاه‌ها نیز در خودباوری تحصیلی دانشجویان نقش مهمی را ایفا می‌کند؛ بنابراین دانشگاه‌ها باید تمامی تجهیزات لازم را فراهم آورند تا بتوانند نیروی کار شایسته‌ای را در خود پرورش دهند. دانشجویان زن دارای ویژگی خودباوری، هدفی برای انجام دادن انتخاب می‌کنند و رفتارها، شناخت‌ها و انگیزه‌های خود را در راستای رسیدن به آن هدف برمی‌گزینند. خودباوری و باور داشتن به توانایی و شایستگی خود و برخوردار بودن از احساس خودکارآمدی به عنوان یک متغیر، می‌تواند بر میزان درگیری تحصیلی، انجام دادن تکالیف و فعالیت‌های تحصیلی، گزینش اهداف آموزشی، میزان تلاش و کوشش و نوع راهبردهای شناختی مورد استفاده در دانشجویان اثر بگذارد. از این رو در دانشجویان باید انتظارات مثبت ایجاد گردد و روحیه خودباوری بنا به ظرفیت و تفاوت‌های فردی در گرایش به موفقیت و پیشرفت در آنها تقویت شود و شرایط مناسب برای ایجاد انگیزه و کسب تجربه‌های موفقیت‌آمیز برای آنها مهیا شود. چرا که افزایش خودباوری با هدف‌گزینی بهتر، تلاش بیشتر، استفاده از راهکارهای مناسب‌تر و درگیری بیشتر در انجام تکالیف ارتباط دارد. بنابراین پایستگی تحصیلی به درستی نقش میانجی را در رابطه بین خودباوری تحصیلی با درگیری تحصیلی در دانشجویان ایفا می‌کند.

سهیم مشارکت نویسندگان: لاله مهري: طراحی چارچوب کلی، تحلیل داده ها و تدوین محتوی. دکتر سعید بختیارپور: همکاری در طراحی چارچوب کلی و نتیجه گیری، ویرایش محتوی، تحلیل داده ها، بررسی نهایی و نویسنده مسئول. دکتر زهرا افتخار صعادی و دکتر رضوان همائی: نسخه نهایی را بررسی و تأیید نمودند. این مقاله مستخرج از رساله دکتری لاله مهري، دانشجوی روان شناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز، به راهنمایی دکتر سعید بختیارپور و مشاوره دکتر زهرا افتخار صعادی و دکتر رضوان همائی می باشد. همه نویسندگان نسخه نهایی مقاله را مورد بررسی قرار داده و تأیید نموده‌اند.

سپاسگزاری: نویسندگان از همه کسانی که با نقد و مشورت خود در تکمیل این پژوهش مؤثر بوده‌اند؛ تقدیر و سپاسگزاری می‌کنند.

تعارض منافع: در این پژوهش هیچ‌گونه تعارض منافی را نویسندگان گزارش نکرده‌اند.

منابع مالی: این پژوهش از حمایت مالی برخوردار نبوده است.

References

- Alfonso, J. D., & Yang, W. (2021). Academic buoyancy, academic motivation, and academic achievement among filipino high school students. *International Journal of Psychology*, 40(1), 3958–3965 . URL: <https://www.proquest.com/docview/2253641049>
- Bugbee, B. A., Beck, K. H., Fryer, C. S., & Arria, A. M. (2019). Substance use, academic performance, and academic engagement among high school seniors. *Journal of school health*, 89(2), 145-156. URL: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/30604451/>
- Closson, L. M., & Boutilier, R. R. (2017). Perfectionism, academic engagement, and procrastination among undergraduates: The moderating role of honors student status. *Learning and Individual Differences*, 57(1), 157-162. URL: <https://psycnet.apa.org/record/2017-19702-001>
- Cornell, D., Shukla, K., & Konold, T. R. (2016). Authoritative school climate and student academic engagement, grades, and aspirations in middle and high schools. *AERA Open*, 2(2), 233-285. URL: <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/2332858416633184>
- Cross, F. L., Marchand, A. D., Medina, M., Villafuerte, A., & Rivas-Drake, D. (2019). Academic socialization, parental educational expectations, and academic self-efficacy among Latino adolescents. *Psychology in the Schools*, 56(1), 483-496. URL: <https://deepblue.lib.umich.edu/bitstream/handle/2027.42/148265/pits22239.pdf?sequence=2>
- Elsaesser, C., Gorman-Smith, D., Henry, D., & Schoeny, M. (2017). The longitudinal relation between community violence exposure and academic engagement during adolescence: Exploring families' protective role. *Journal of Interpersonal Violence*, 35(17-18), 3267-3485. URL: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/29294824/>
- Hadjar, A., & Niedermoser, D. W. (2019). The role of future orientations and future life goals in achievement among secondary school students in Switzerland. *Journal of Youth Studies*, 22(9), 1184-1201. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/13676261.2019.1569216>

- Hasanlu, H., Hassan Nejad, H., & Khazaei Pool, M. (2017). Attitudes of Zanjan University of Medical Sciences students towards their field of study and career prospects in 2015. *Journal of Educational Development in Medical Sciences*, 10(25), 25-34. [Persian] URL: <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=287851>
- Jack, A. A. (2016). (No) harm in asking: Class, acquired cultural capital, and academic engagement at an elite university. *Sociology of Education*, 89(1), 1-19. URL: <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0038040715614913>
- Jirdehi, M. M., Asgari, F., Tabari, R., & Leyli, E. K. (2018). Study the relationship between medical sciences students' self-esteem and academic achievement of Guilan university of medical sciences. *Journal of education and health promotion*, 7(52), 117-136. URL: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/29693033/>
- Johnson, S. R., & Stage, F. K. (2018). Academic Engagement and Student Success: Do High-Impact Practices Mean Higher Graduation Rates?. *The Journal of Higher Education*, 89(5), 753-781. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/00221546.2018.1441107>
- Kang, J., Hense, J., Scheersoi, A., & Keinonen, T. (2019). Gender study on the relationships between science interest and future career perspectives. *International Journal of Science Education*, 41(1), 80-101. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/09500693.2018.1534021>
- Mafla, A. C., Divaris, K., Herrera-López, H. M., & Heft, M. W. (2019). Self-Efficacy and Academic Performance in Colombian Dental Students. *Journal of dental education*, 83(6), 697-705. URL: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/30910928/>
- Malmström, M., & Öqvist, A. (2018). Students' attitudes and intentions toward higher education as determinants for grade performance. *International Journal of School & Educational Psychology*, 6(1), 23-34. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/21683603.2016.1254132>
- Mantasiah, R., & Yusri, Y. (2018). Pay It forward model in foreign language learning to increase student's self efficacy and academic motivation. *In Journal of Physics: Conference Series*, 1028(1), 1-4. DOI:10.1088/1742-6596/1028/1/012178
- Martin, A. J., & Burns, E. C. (2014). Academic buoyancy, resilience, and adaptability in students with ADHD. *The ADHD Report*, 22(6), 1-9. URL: https://www.researchgate.net/publication/281156251_Academic_Buoyancy_Resilience_and_Adaptability_in_Students_with_ADHD
- McKelvey, M., & Zaring, O. (2018). Co-delivery of social innovations: exploring the university's role in academic engagement with society. *Industry and Innovation*, 25(6), 594-611. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/13662716.2017.1295364>
- Mokgwathi, M. S., Graham, M. A., & Fraser, W. (2019). The Relationship between Grade 9 Teachers' and Learners' Perceptions and Attitudes with Their Mathematics Achievement. *International Journal of Instruction*, 12(1), 841-850. URL: <https://repository.up.ac.za/handle/2263/75562?show=full>
- Nouri, F., Mirshah Jafari, S. I., & Saadatmand, Z. (2015). Investigating the Relationship between

- Academic Self-Confidence and Academic Achievement in Physics Based on Academic Motivation. *Research in curriculum planning (knowledge and research in educational sciences-curriculum planning)*, 12(19), 89-75. [Persian] URL: <https://www.sid.ir/Fa/Journal/ViewPaper.aspx?ID=252994>
- Ramezani, M., & Khamsan, A. (2018). Psychometric characteristics of Reeve's academic engagement questionnaire 2013: with the introduction of the Agentic Engagement. *Educational Measurement*, 8(29), 204-185. [Persian] URL: https://jem.atu.ac.ir/article_8380.html
- Reeve, J. (2013). How students create motivationally supportive learning environments for themselves: The concept of agentic engagement. *Journal of Educational Psychology*, 105(3), 579-595. URL: <https://doi.org/10.1037/a0032690>
- Rezaei, A. M., Hosseini Manesh, S. Z., Makond Hosseini, Sh., & Akbari Balotbangan, A. (2014). The Relationship between Emotional Creativity and Self-Efficacy with Academic Performance: The Mediating Role of Achievement Motivation. *Journal of Innovation and Creativity in Humanities*, 4(3), 53-33. [Persian] URL: http://journal.bpj.ir/article_522471.html
- Riahi, M., Mohammadi, N., & Malekitabar, M. (2014). The study of the relationship between academic self-efficacy and resilience in high school students. *Academic Journal of Psychological Studies*, 4(3), 59-65. [Persian] URL: <https://civilica.com/papers/1-5522/>
- Rostami, Sh., Talepasand, S., & Rahimian Bogar, I. (2017). The mediating role of self-efficacy in the relationship between personality traits and academic engagement. *Journal of Educational Psychology Studies*, 14(26), 122-103. [Persian] URL: https://jeps.usb.ac.ir/article_3242.html
- Samoelz, Y. (2004). Qualification Questionnaire resiliency. *Journal of Psychiatry*, 18(3), 254-263.
- Sharma, D., & Sharma, S. (2018). Relationship between motivation and academic achievement. *International Journal of Advances in Scientific Research*, 4(1), 01-05. URL: <https://ssjournals.com/index.php/ijasr/article/view/4584>
- Shakermi, M., Sadeghi, M., & Ghadampour, E. (2017). Develop a model of academic engagement based on the factors of psychosocial atmosphere in the classroom and the emotional atmosphere of the family with the mediating role of academic resilience. *Psychological methods and models*, 8(29), 182-159. [Persian] URL: http://jpmm.miau.ac.ir/article_2560.html
- Soltanieh Nejad, M., Asiabi, M., Ahami, B., & Tavanaiee yosefian, S. (2013). Evaluation of psychometric parameters of academic resilience questionnaire. *Journal of Educational Measurement*, 15(5), 18-34. [Persian] URL: https://jem.atu.ac.ir/article_267.html
- Stajkovic, A. D., Bandura, A., Locke, E. A., Lee, D., & Sergent, K. (2018). Test of three conceptual models of influence of the big five personality traits and self-efficacy on academic performance: A meta-analytic path-analysis. *Personality and Individual Differences*, 120(1), 238-245. URL: <https://psycnet.apa.org/record/2017-47606-038>
- Topçu, S., & Leana-Taşçılar, M. Z. (2018). The role of motivation and self-esteem in the academic achievement of Turkish gifted students. *Gifted Education International*, 34(1), 3-18. URL: <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0261429416646192>
- Veas, A., Gilar-Corbi, R., & Miñano, P. (2016). The influence of gender, intellectual ability,

academic self-concept, self-regulation, learning strategies, popularity and parent involvement in early adolescence. *International Journal of Information and Education Technology*, 6(8), 591-597 URL: <http://www.ijiet.org/show-75-855-1.html>

Verrier, D., Johnson, S., & Reidy, L. (2018). The Teacher Academic Buoyancy Scale: Is it possible to keep TABS on students' academic buoyancy?. *International Journal of Assessment Tools in Education*, 5(4), 659-667. URL: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1250088.pdf>

Yu, K., Martin, A. J., Hou, Y., Osborn, J., & Zhan, X. (2019). Motivation, Engagement, Academic Buoyancy, and Adaptability: The Roles of Socio-Demographics among Middle School Students in China. *Measurement: Interdisciplinary Research and Perspectives*, 17(3), 119-132. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/15366367.2019.1584518>

